

www.transakcija.si

#minižin

10.

mitov o
transspolnosti

TRANS
—AKCIJA



slovarček izrazov:



Spolna usmerjenost – je pojem, ki se nanaša na to do katerih spolov oseba čuti romantično in/ali seksualno privlačnost.

Spolna identiteta – osebno doživljanje lastnega spola oz. spol, s katerim se oseba identificira. Spolna identiteta je lahko skladna ali neskladna s spolom, pripisanim ob rojstvu.

Spolni izraz – način, na katerega oseba navzven izraža svojo spolno identiteto. Spolni izraz zajema izgled, telesno držo, mimiko in vedenje osebe, ki se družbeno povezujejo z izražanjem spola.

Spol pripisan ob rojstvu – je spol, ki je v večini zahodnih družb osebam določen ob rojstvu glede na izgled genitalij. S pripisom spola oseba v Sloveniji pridobi tudi spolni označevalec v osebnih dokumentih in enotno matično številko. Pripisan spol je lahko skladen ali neskladen s spolno identiteto osebe.

Interspolnost – lastnost oseb, katerih spolne značilnosti se razlikujejo od pričakovanih, oziroma nezmožnost, da bi se osebi pripisalo ženski ali moški spol na podlagi spolnih značilnosti. Interspolnost ni transspolnost.

Cisspolnost – lastnost oseb, katerih spolna identiteta se ujema z njihovim pripisanim spolom, tj. cisspolnih oseb ali cis oseb. V večini zahodnih družb obstaja splošno predvidevanje, da so vse osebe cisspolne, kar imenujemo cisnormativnost.

Trans ženska – oseba, katere spolna identiteta je ženska, ob rojstvu pa ji je bil pripisan moški spol.

Trans moški – oseba, katere spolna identiteta je moška, ob rojstvu pa mu je bil pripisan ženski spol.

Nebinarna oseba – oseba, katere spolna identiteta ni ne moška in ne ženska.

Tranzicija – je proces spreminjanja lastnega spolnega izraza, spolnih značilnosti ali osebnih dokumentov skladu z notranjim občutkom svoje spolne identitete. V kontekstu spolne tranzicije navadno govorimo o dveh oblikah tranzicije: socialni in medicinski.



**Pogosti
miti:**



“Biti trans je modna muha in mladi so trans, ker so njihovi prijatelji_ce trans.”

Prav nasprotno, zaradi tako imenovane cisnormativnosti (*glej slovarček*) čuti veliko trans oseb pritisk, da svojo identiteto **skriva**.

Prav tako trans osebe doživljajo veliko **medvrstniškega nasilja** – v zadnji raziskavi o vsakdanjem življenju trans oseb v Sloveniji je kar tretjina poročala o prekinitvi prijateljstva po razkritju trans identitete, več kot dve tretjini pa poročata, da so bili tarča opazk kot je “trans ljudje niso normalni”.

2 "Trans osebe so v bistvu samo zmedeni geji in lezbijke."

Trans osebe doživljajo **neskladje med spolom pripisanim ob rojstvu in spolno identiteto** med tem ko se geji in lezbična identiteta nanašata na **spolno usmerjenost** (glej slovarček).

Trans osebe so lahko hkrati tudi istospolno usmerjene, gre pa za ločeno identiteto.

raz
biti
miti

Trans ženske, ki jih privlačijo ženske so prav tako lezbijke in trans moški, ki jih privlačijo moški so geji.

Prav tako sta moški, ki ga privlači trans ženska in ženska, ki jo privlači trans moški heteroseksualna.

3 "Biti trans je bolezen. Trans osebe so mentalno bolne."

Slovenija uporablja zastarelo verzijo mednarodne klasifikacije bolezni – MKB 10 (iz leta 1992) v kateri je transspolnost kvalificirana kot **motnja spolne identitete**.

Zadnja verzija, torej MKB 11 (iz leta 2019) in DSM 5 (iz leta 2022) vključujeta diagnozo spolnega neskladja oziroma spolne disforije, ki sta klasificirani kot zdravstveno stanje in **ne več kot bolezen ali motnja**.

4 "Vedno lahko na videz prepoznamo, da je oseba trans."

Med ljudmi je veliko **naravne variacije** v spolnih značilnostih in izrazih. Ideja, da lahko vedno prepoznamo trans osebo po videzu je osnovana na **spolnih stereotipih** in je škodljiva za vse.

"Večina trans oseb si premisli ali obžaluje tranzicijo."

Delež oseb, ki se odločijo za detranzicijo (prekinitev tranzicije) je **zelo majhen** – različne raziskave poročajo o številkah med 0.8% in 9.8%, pri čemer je detranzicija **pogosto zgolj začasna**.

Raziskave kažejo, da samo 0.5% oseb obžaluje tranzicijo, spolno potrjujoče operacije pa so med operacijami z najnižjimi stopnjami obžalovanja – zgolj 1% oseb.

od
ust
do
ust

15–26% oseb obžaluje operacije kolena ali kolkov; 15% medicinskih sester v ZDA obžaluje izbiro poklica; med 5 in 17% staršev obžaluje, da so imeli otroke in 21% Američanov v prihodnosti načrtuje odstranitev najmanj enega tatuja.

5 "Spolno potrjujoče zdravstvo je samo za trans osebe."

Spolno potrjujoče zdravstvo je **pomembno za cis in trans osebe**. Večina posegov in zdravil, ki jih trans osebe prejemajo med tranzicijo je primarno namenjena cis osebam. Na primer testostéronska terapija, ki jo uporabljajo trans moški, se ne razlikuje od terapije, ki jo prejemajo cis moški z nizkim testosteronom.

7 "Vse trans osebe si želijo vseh postopkov tranzicije."

Tranzicija je **osebna odločitev** in se razlikuje od posameznika do posameznika. Nekatere trans osebe si želijo zgolj spremembe imena in drugačne pričeske ali oblačil, nekatere pa želijo tudi spolno potrjujoče operacije. Vsaka izbira je legitimna in trans osebe, ki izberejo več postopkov niso bolj trans od tistih, ki izberejo manj postopkov.

3. "Trans osebe so preveč občutljive glede zaimkov."

Uporaba pravih zaimkov ni "politična korektnost" ampak je **del splošne kulture v komunikaciji**. Tako cis kot trans osebe želimo, da nas ljudje naslavljajo s spoštovanjem in uporabljajo naša imena in zaimke. Raziskave kažejo, da uporaba izbranih imen in pravih zaimkov za trans osebe, še posebej mlade trans osebe, zmanjša tveganje za depresijo, samomorilne misli in samomorilno vedenje.

sa mo za te

Večina trans oseb bo razumela občasne napake. Pomembno je, da se za napako opravičimo ampak ne iščemo izgovorov ali prekomerno reagiramo saj lahko s tem povzročimo trans osebi še večjo stisko.

9 "Trans športnice imajo nepoštene prednosti pred cis športnicami."

Trditev, da imajo trans športnice povsod nepravilno prednost, preveč poenostavlja zapleteno znanstveno vprašanje. Hormonska terapija bistveno vpliva na športne zmogljivosti, trans športnice so izjemno redke, prav tako pa ni dokazov, da bi na splošno prevladoval v športih. Najnovejše raziskave (Sieczkowska et al., 2026) kažejo, da imajo trans ženske po uporabi hormonske terapije fizične lastnosti (mišično maso, moč v zgornjem in spodnjem delu telesa in porabo kisika) primerljivo cis ženskam in torej **zavračajo teorijo inherentnih fizičnih prednosti**.

60 "Trans osebe so perverzne."

Transspolnost ni povezana s seksualnostjo ampak gre za neskladje med spolno identiteto in spolom pripisanem ob rojstvu. Posledično **ni povezana s seksualnim vedenjem**. Prav tako raziskave kažejo, da so trans osebe veliko bolj pogosto žrtve seksualnega nasilja kot cispolne osebe.

Viri:

Abern, L., Diego, D., Krempasky, C., Cook, J., & Maguire, K. (2022). Prevalence of sexual assault in a cohort of transgender and gender diverse individuals. *Journal of general internal medicine*, 38(5), 1331.

Bustos, V. P., Bustos, S. S., Mascaro, A., Del Corral, G., Forte, A. J., Kim, E. A., ... & Manrique, O. J. (2021). Regret after gender-affirmation surgery: a systematic review and meta-analysis of prevalence. *Plastic and Reconstructive Surgery—Global Open*, 9(3), e3477.

Dyrbye, L., West, C., Johnson, P., Cipriano, P., Peterson, C., Beatty, D., ... & Shanafelt, T. (2020). An investigation of career choice regret among American nurses. *AJN The American Journal of Nursing*, 120(4), 24–33.

Flores, A. R., Meyer, I. H., Langton, L., & Herman, J. L. (2021). Gender identity disparities in criminal victimization: National Crime Victimization Survey, 2017–2018. *American Journal of Public Health*, 111(4), 726–729.

Harper, J., O'Donnell, E., Khorashad, B. S., McDermott, H., & Witcomb, G. L. (2021). How does hormone transition in transgender women change body composition, muscle strength and haemoglobin? Systematic review with a focus on the implications for sport participation. *British Journal of Sports Medicine*, 55(15), 865–872.

Liszewski, W., Kream, E., Helland, S., Cavigli, A., Lavin, B. C., & Murina, A. (2015). The demographics and rates of tattoo complications, regret, and unsafe tattooing practices: a cross-sectional study. *Dermatologic Surgery*, 41(11), 1283–1289.

Newport, F., & Wilke, J. (2013, September 25). Desire for children still norm in U.S. Gallup.com. <https://news.gallup.com/poll/164618/desire-children-norm.aspx>

Russell, S. T., Pollitt, A. M., Li, G., & Grossman, A. H. (2018). Chosen name use is linked to reduced depressive symptoms, suicidal ideation, and suicidal behavior among transgender youth. *Journal of adolescent Health*, 63(4), 503–505.

Sieczkowska, S. M., Mazzolani, B. C., Coimbra, D. R., Longobardi, I., Casale, A. R., Pompílio, J. D. F. V. M., ... & Gualano, B. (2026). Body composition and physical fitness in transgender versus cisgender individuals: a systematic review with meta-analysis. *British Journal of Sports Medicine*.